

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

5 De concubinato.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

De Fornicatione Simplici.

CAPVT IV.

PRI MO notandum, quod Fornicatio simplex, est concubitus viri soluti cum femina soluta; intelliguntur verò soluti, qui à coniugio, voto, ordine sacro, religione, & cognatione sunt liberi. Siluest. *verbo Luxuria, quæst. 1.* & communis opinio.

Dicitur simplex fornicatio, quia est viri cum femina carnalis copula nulla grauiori circumstantia luxuriæ affecta; & ita commune nomen, nimirum simplicis fornicationis obtinuit.

Secundo notandum, fornicationem dupliciter contingere. Primo quando est viri cum femina certa, quam quis ex consuetudine carnaliter cognoscit, & dicitur concubitus, ut dicemus.

Tertio notandum, esse hæreticum, docere fornicationem simplicem non esse peccatum, *Clem. ad nostram de Hæret.*

Quarto notandum, esse errorem aliquorum, asserentium fornicationem esse quidem peccatum prohibutum lege positiua diuina. *1. Cor. 6. Gal. 5. Ephes. 1. 1. Thess. 4.* sed non esse prohibitam lege naturali; & ita autem esse peccatum fornicationem, non quia sit mala secundum se, & ex natura ac obiecto suo, sed ex lege positiua diuina prohibente eam, à qua sententia non abest Martinus *q. 3.* & Durand. *4. Dist. 3. q. 3. quæst. 2. de Luxuria*: Sed vt colligitur ex *S. Thom. 2. 2. q. 154. art. 2.* & Caiet. *ibidem, Soc. de instit. dist. 3. q. 3. art.* Fornicatio est mala secundum se, & intrinsecè, & ita lege naturali prohibita, quia est contra bonam educationem, & institutionem prolis nascituræ.

Primo queritur, An possit in aliquem rudem, & vulgarem hominem cadere ignorantia inuincibilis, quod fornicatio simplex non sit peccatum? Angelus, Siluest. *verbo, Luxuria q. 3. Et in verbo, Concubinarius q. 3.* Nauar. *cap. 16. num. 1.* aiunt, neminem posse excusari ob ignorantiam inuincibilem. Aliqui aiunt, si loquamur de fornicatione in vniuersum; vt est concubitus vagus cum quacunquæ femina soluta, non cadit ignorantia inuincibilis; si autem loquamur de fornicatione, quæ est concubitus vagus cum meretrice omnibus exposita, & in Republica permixta, tunc aliquando in hominẽ rudem, & rusticum potest cadere ignorantia inuincibilis. Sotus quo diximus in loco citato, potuisse gentes aliquas ita fuisse agiles, vt inuincibiliter ignorauerint fornicationem simplicem esse peccatum.

In hac re dico, In populo, siue in Republica Christiana nullum ordinare debere admitti, qui excusari valeat à culpa fornicationis simplicis ob ignorantiam, quia satis iam in populo Christiano est prædicatum, & prædicatur vbique fornicationem esse peccatum.

Secundo queritur, An fornicatio sit leuius peccatum furto ex obiecti natura? Martinus *supra dicto loco* docere contendit, esse leuius peccatũ secundum obiecti naturam, quia maior ignorantia cadere potest in hominẽ de fornicationis culpa, quàm de furti peccato, & quia clarius, & expressius prohibetur furtum in Decalogo, quàm sit prohibita fornicatio, *Exod. 20.*

Sed dicendum est ex *S. Thoma 2. 2. q. 154. art. 3.* quod fornicatio est grauius delictum ex obiecto suo quàm furtum, quoniam est contra vitam, & bonum prolis nascituræ: At furtum est solum rerum naturalium alienarum vsurpatio, vt defendunt Caietanus, & Sotus *supra dicto loco*. que sit pena fornicationis, & quo modo Confessarius se gerere debeat cum fornicarijs, dicitur capite sequenti.

Tertio queritur, An carnaliter commissi cum soluta femina infideli, non baptizata, nimirum cum Iudæa, Gentili, vel Mahumetana, sit fornicatio speciem luxuriæ mutans? dicam inferius.

Quarto queritur, An si solutus carnaliter cognoscat feminam viduam, sit fornicatio mutans speciem? inferius dicam.

Instit. Moral. Pars 3.

Quinto queritur, An fornicarius dicere in confessione teneatur, quod feminam solutam induxit in fornicationem, quando eam inuitauit ad fornicandum libidinis gratia, inferius disputabo.

Sexto queritur, An sit simplex fornicatio concubitus viri soluti cum femina, quæ est alterius sponsa per verba futuri temporis, quæ nimirum promisit se nupturam alteri? Respondet esse simplicem fornicationem Couarruias *in Epitome in 4. cap. 1. num. 8.* Inde sequitur, non oportere in confessione exprimi circumstantiam, quod alteri sit desponsata per verba futuri temporis, vt ait *ibid.* Couarr. *num. 13.* nam per verba futuri temporis femina nõ sit vxor alterius, cum alteri nondum sit acquisitum ius in corpus illius femine. Licet alij ab eodem Couarruia citati oppositum senserint, satis probabilius.

Septimo queritur, An fornicatio meretricia variet speciem fornicationis simplicis? Hoc dubium inferius dilucetur.

Octauo queritur, An coitus presbyteri, aut hominis in sacris cõstituti cum femina soluta habeat in iure rationem simplicis fornicationis, an verò incestus, aut sacrilegijs, aut adulterijs? Sunt tres opiniones. Prima est asserentium, quod incestus rationem habet in iure. Glossa *in Lt. C. de Episcop. & Cler. in verbo Fily*, Baldus *ibid. num. 2.* ait, quod hæc questio iur de facto mota, & fuit ita decisum, & hoc communiter teneri à Doctõr. bus, ait Grilland. *de Diuer. crimin. quæst. ult.* sic Conradinus *in sua Pract. fol. 376. num. 14.* & *fol. 241. num. 73.* Opinio secunda est asserentium, quod in iure habet rationem simplicis fornicationis. Sic Caccialupus *in Repertorio Auctor. num. 31. l. Adorficia.* Sic Iul. Claus *lib. 3. select. sententiarum. in verb. Fornicatio. num. 16.* vbi ait, hanc esse communem opinionem, & citat Archidiaconum *lib. 3. de Testam. f. 22. num. 30.* Boss. *Tit. de coitu damni.* Opinio tertia est asserentium, quod habet rationem adulterijs. Sic Glossa *in cap. Per venerabilem, in verbo Adulterinus*; quàm sententiam dicit esse communem Couarr. *in 4. fol. 172. colu. 4. Plaza lib. 1. Delictõ. cap. 41. nu. 31.* Sed Theologorum opinio est, quod sit sacrilegium, quia est contra votum castitatis emissum in factorum ordinum susceptione.

De Concubinatu.

CAPVT V.

PRI MO notandum, quod concubinatus est, quando vir feminam aliquam carnaliter cõsuetudine quadam tanquam vxorem cognoscit.

Secundo notandum, concubinarij esse possunt, & viri soluti, & coniugati, & clerici: & concubina potest esse femina soluta, & coniugata, & sanguine coniuncta, & facta Deo per votum, vel religionem. Et ita concubinatus grauius augetur ex circumstantijs.

Tertio notandum, ad concubinatum nõ sufficere vnum vel alterum actum coeundi cum femina, sed requiri consuetudinem coeundi.

Quarto notandum, In iure ciuili, vt quis dicatur concubinarius, requiritur videretur, vt concubina sit femina domi tentata à concubinatio: at vt secundum ius Canonicum dicatur clericus concubinarius, non requiritur vt concubina domi retineatur, satis est vt clericus eam habeat in aliena domo, dummodo soleat cum ea carnaliter commisceri. Si de cõsuetudine consistat, & distamatus est in sua, vel ipsius concubinae vicinia, vt ait Bernardus Diaz, *in sua Pract. Criminali Canon cap. 73.*

Quid si clericus eam habeat domi pedissequam suæ matris, vel sororis, aut matertera? Dico, non requiri vt sola domi retineatur vt pedissequa matris, dummodo cõstet, quod clericus retineat eam in concubinam, clericus erit verè concubinarius, vt ait Bernardus loco citato.

Quinto notandum, concubinas in sacris literis dicit,

H 3

legi-

legitimas uxores, sed sine publica solemnitate, & ritu consueto in uxores acceptas, & nō ad domesticam familiarum gubernationem admittas Nam in veteri illo Hebræorum populo permillum fuit, ut quis duas uxores duceret, vnam quidem publico, & solemnī ritu, & illa dicebatur vxor, alteram verō postea absque publico, & solemnī ritu, & illa dicebatur concubina; & tamen erat legitima vxor, sed secundana. Sic communis opinio.

De Pœnis Concubinariorum, & Fornicariorum.

CAPVT VI.

PRIMO notandum; Concubinarij faculares, siue soluti sint, siue vxorati, puniri possunt ab ordinarijs iudicibus Ecclesiasticis ex Concilio Trid. *sess. 24. cap. 8. de re format. Matrimonij*, vbi dicitur: [Concubinarij tā soluti, quā vxorati cuiuscumque status, dignitatis, & conditionis existant, si postquam admoniti ab Ordinario ter fuerint, concubinas non eiecerint, seque ab eorum consuetudine non seauerint, excommunicatione sentiantur: à qua non absoluantur, donec ad monitioni factæ nō pariterint. Quod si per annum in concubinato censuris neglectis permanserint, contra eos ab ordinario seuerè pro qualitate criminis procedatur, Mulieres siue coniugate, siue solutæ, quæ cum adulteris, siue concubinarijs publicè viuunt, si ter admonitæ non paruerint, ab Ordinarijs locorum iullo etiam requirente, ex officio grauius pro modo culpæ puniantur, & extra oppidum, vel diocesium, si id eisdem Ordinarijs videbitur, innocato, si opus fuerit, brachio seculari, enecentur, alijs pœnis contra adulteros, & concubinariorum influctis, in suo robore permanentibus.] Hæc Concilium.

Secundo notandum. Concubinariorum Presbyter notorius, etiam ante nullam admonitionem, suspensus est ipso iure. *cap. Presbyter Distinct. 22. & cap. Sacerdotes, Dist. 50. Lege Nauarrum cap. 15. num. 76. Siluestrum verbo Concubinariorum quest. 4. cum vbi supra ex Innocentio, Hostiensis Abbate, Archidiacono, Anon. & tandem est suspensus, quamdiu durat in vitio, quod si interim celebrat, sic irregularis, & indiget dispensatione Papæ. Siluest. Nauarr. Bernard. ex eisdem vbi supra. Idem dicunt supradicti Auctores de diacono, & subdiacono, & quocumque clerico in minoribus constituto concubinario publico, siue notorio, quia si dum perseverat in vitio, exequatur aliquem actum proprium sui ordinis, sic irregularis, indigens dispensatione Papæ. Si tamen suspensus, huc in vitio perseverans, nō est executus officium suum, indiget absolutioe à suspensione, quam potest Episcopus impendere. Siluester vbi supra ex Innocentio, Archidiacono, & alijs.*

Si verò quæras, An concubinariorum clericus notorius perseverans in vitio, si non exequatur suas functiones, non solum sit suspensus, sed etiam irregularis? Dico etiam esse irregularem, hoc est, nec posse in ordinibus susceptis ministrare, nec ad altiores ordines promoueri. Hoc colligitur ex *cap. Sacerdotes, Distinct. 50. & Nauarro, & Siluestro, vbi supra, & ex eodem Siluestro, verb. Irregularitas quest. 14. & Maior. lib. 5. de Irregularitate cap. 37.* Sed in hac irregularitate potest Episcopus dispensare, ut ait Siluester ex Innocentio, verbo Irregularitas quest. 14. & Nauar. & Maio. vbi supra, & Glossa. *cap. As si clericus, de iudic.* quia concubinato, est crīme leuius adulterio, & ibi dicitur quod Episcopus potest dispensare in irregularitatibus contractis ex adulterio, & alijs minoribus delictis. Si tamen, ut dixi supra, perseverans in vitio executus sit sua officia, tunc sit irregularis noua alia irregularitate Papali. Nauarrus, Siluester, Maior. locis supradictis.

Tertio notandum, Idem quod dictum est de clerico concubinario quantum ad pœnas suspensionis, & irregularitatis, dicendum est de clerico fornicario notorio, qui domi non tetinet concubinam, sed in aliena domo;

aut qui diu perseverat in fornicatione aliqua vaga, & notoria. Nauar. Siluest. Maio. & alij vbi supra.

Quarto notandum, notorium, vel publicum, vel manifestum concubinarium, vel fornicarium clericum, dici hoc loco cum; qui crimen vel est confessus in iudicio, vel per sententiam iudicis est convictus de crimine, vel ob eandem causam facti celare crimen suum non potest: vnde licet crimen probati possit in iudicio, vel paucis sit competum, vel sit fama notum, vel aliqua ratione celari possit. v. g. si clericus fornicetur cum pœnilequa matris vel sororis reuera domi, vel si sit clericus cappellanus alienius Domini, & fornicetur cum Domina, vel cum ancilla Domine suæ, nō sufficit ad incurrendas pœnas canonicas. Nauar. Siluest. Maio. vbi supra.

Primo queritur, An licitum sit audire Missam Sacerdotis concubinarij, vel fornicarij notorii, aut ab eo Sacramenta recipere? Nauar. *cap. 15. num. 78. & 79. & 80. censet non esse licitum, & ita mortaliter peccare eum, qui audit, nisi excusetur ignorantia probabilī eō, quod necessarium esse legem aliquam canonicam prohibentem, Missam concubinarij notorii Presbyteri audiri, aut ab eo Sacramenta recipi. Quod autem sit lex canonica prohibens, patet ex *cap. Nullus Distinct. 72. & cap. Si quis sunt, Distinct. 81. & cap. vestra de cohabit. Clericis. & id probatur ex S. Thoma, & Abbate, & communī opinione Theologorum in 4. Distinct. 9. & Distinct. 13. Gabriele, Maio, Adriano, & alijs. Sed dicendum est, non esse peccatum mortale, quoniam eadē Clericus licet sit suspensus, non tamen tenetur deuitare omnes suspensus, aut excommunicatos, aut interdictos, sed solum eos, qui sunt denunciati nominatim, aut notorii Clericorum persecutores; iuxta Constitutionem editam in Concilio Constantensi: vt dicemus in Tract. de censuris Eccles. in materia de excommunicatione. Cum autem lex Canonica præcipiat Missam Concubinarij presbyteri manifesti non audiri, eō quod sit ipso iure suspensus, sequitur, vt non obsequatur euitare eum, quamdiu non est nominatim denunciatus. Quia verò Nauarrus est secutus opinionem aliam, quæ aliam, euitandos esse omnes excommunicatos, & suspensus manifestos, iuxta constitutionem editam in Concilio Basiliensi, quæ opinio non est vera: ideo nil mirum est, si doceat euitandum esse in diuinis Clericum concubinariorum manifestum, ita etiam mirum non est, quod S. Thomas, Gabriel, Maior, & alij Theologi, & Canonistæ antiqui dicant similiter esse euitandum, quia loquuntur ante Constitutionem editam secundum ius antiquum, quod tunc erat in vsu. Dees: ius Canonum non solum iubet, esse euitandum Clericum concubinariorum manifestum tanquam iure suspensum, sed etiam in vniuersum esse euitandum in pœnam sui delicti, vt respicitur pœnæ factus. Respondet, iure Canonico præcipi, euitandum esse ex vitioque causa, & quia iure sit suspensus, & quia meretur talem pœnam, vt respicitur pœnæ factus. Sed hoc ius canonicum iam non est in vsu: nam quærens præcipit euitandum esse tanquam iure ipso suspensum, correctum est per Constitutionem editam à Concilio Constantensi, quatenus iubet euitari in pœnam, vt respicitur, derogatum est vsu in contrarium recepto.**

Secundo, An concubinariorum publicus possit licite absolui à confessario, antequam concubinam eiciat? Respondet in primis, non posse cum licite absolui antequam ab ea separaretur eum fitmo proposito nunquam ad eam amplius accedendi. Nauar. *cap. 6. num. 2.* Silu. Angelus, & communis opinio. Secundo, idem dicendum de eo, qui reuera non est concubinariorum, creditur tamē in populo, vel vicinia probabiliter publicus concubinariorum; quia domi habet feminam publicè putatam concubinam, licet non sit Nauar. *ibi dem.* Nam abstinere debemus, non solum à peccato, & occasione peccandi, sed ab omni scandalo, & specie mali domi autem habere concubinam, aut in aliena domo, est magnum periculum peccandi; est & scandalum aliorum.